

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Спортивна фармакологія

Освітня програма 017 «Фізична культура і спорт»

Освітній рівень: Бакалавр
Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Протокол №1 від “ 29 ” серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Спортивна фармакологія
Освітня програма	«Фізична культура і спорт»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	017 «Фізична культура і спорт»
Галузь знань	01 «Освіта»
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2/1
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 10 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Мета: отримання знань про фармакологічний супровід етапів тренувального процесу спортсменів, основні і побічні ефекти дозволених препаратів; можливості застосування ергогенних та пластичних засобів; засвоїти поняття «допінгу» та методи контролю вживання недозволених препаратів; особливості процесів обміну речовин в організмі спортсменів за умов фізичних навантажень і відновлення, а також механізмів і способів їх фармакологічного регулювання.</p>
<p>Цілі вивчення дисципліни: – засвоєння теоретичного матеріалу програми дисципліни;</p> <ul style="list-style-type: none">– оволодіння практичними навичками, передбаченими програмою;– вивчення характеристик основних груп заборонених та дозволених до застосування препаратів;- набуття навичок щодо сучасних методик відновлення спортсменів за допомогою фармакологічних засобів та БАД.
Компетентності
<p>Бакалавр фізичної культури і спорту повинен мати:</p> <p>ЗК1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК5. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ФК1. Здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості.</p> <p>ФК2. Здатність проводити тренування та супроводження участі спортсменів у змаганнях.</p> <p>ФК3. Здатність до організації оздоровчорекреаційної рухової активності різних груп</p>

населення.

ФК4. Здатність визначати заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації та форми адаптивного спорту для осіб, що їх потребують.

ФК5. Здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя.

Програмні результати навчання

ПРН2. Спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

ПРН3. Уміти обробляти дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

ПРН4. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

ПРН5. Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

ПРН6. Мати базові знання з проведення досліджень проблем фізичної культури і спорту, підготовки та оформлення наукової праці.

ПРН8. Здійснювати заходи з підготовки спортсменів, організації й проведення спортивних змагань.

ПРН9. Демонструвати готовність до зміцнення особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та інших чинників здорового способу життя, проведення роз'яснювальної роботи серед різних груп населення.

ПРН10. Оцінювати рухову активність людини та її фізичний стан, складати та реалізовувати програми кондиційного тренування, організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі заходи.

ПРН15. Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

ПРН16. Надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Загальна фармакологія	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Історію розвитку і становлення фармакології. Основні терміни. Визначення та основні розділи фармакології. Фармакокінетика. Фармакодинаміка. Дозування. Види дії лікарських речовин. Види лікарської терапії.	<ul style="list-style-type: none">• Тести вхідного рівня знань,• Тести вихідного рівня знань,• Контрольні запитання,• Завдання для індивідуальної роботи,• Завдання для самостійної роботи
2.	Науки про ліки. Фармакологія у спорті. Історія	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:	<ul style="list-style-type: none">• Тести вхідного рівня знань,• Тести вихідного рівня знань,• Контрольні запитання,

	<p>впровадження допінгів. Допінги.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Визначення термінів: фармакологія, фармація, токсикологія, лікарський засіб (ЛЗ), види дії ЛЗ, допінг. Історія використання допінгу у спорті. Класифікації допінгів. Контроль за використанням допінгу в спорті (Медична комісія МОК). Завдання, об'єкти і методи допінг-контролю. Організація і проведення допінг-контролю. Антидопінгова конвенція Ради Європи. Антидопінгові лабораторії: завдання і функції. 	<ul style="list-style-type: none"> завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
3.	<p>Основні аспекти призначення лікарських засобів спортсменам. Препарати, що використовують на різних етапах тренувань спортсменів. (Недопінгові фармакологічні засоби)</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Рецептурні та безрецептурні ЛЗ. Проблема використання фармакологічних засобів у сучасному спорті. Основні аспекти призначення лікарських засобів спортсменам. Недопінгові фармакологічні засоби: Адаптогени, Ноотропи, Антиоксиданти і антигіпоксичні препарати. Імуномодулятори.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тести вхідного рівня знань, Тести вихідного рівня знань, Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
4.	<p>Дозволені лікарські засоби і БАДи, що впливають на обмін речовин.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Вітаміни і мінерали: Токсичні ефекти при передозуванні. Препарати пластичної і енергетичної дії. БАДи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тести вхідного рівня знань, Тести вихідного рівня знань, Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи
5.	<p>Заборонені методи і класи препаратів у спортивній практиці, ВАДА, МОК, Заборонений список, контроль застосування допінгу.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Заборонені методи і класи препаратів у спортивній практиці. Стимулятори; перелік заборонених та обмежених для використання препаратів. Наркотики; перелік препаратів; механізми дії на організм; дозволені для використання препарати. Анаболічні стероїди: ПД і токсичність. Пептидні та глікопротеїнові гормони, їх аналоги: хоріальний гонадотропін; кортикотропін; гормон росту</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тести вхідного рівня знань, Тести вихідного рівня знань, Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, Завдання для самостійної роботи

	(соматотропін). Ефекти та побічна токсична дія. Еритропоетин. Використання в медичній практиці і спорті. Методи виявлення. Заборонені методи: кров'яний допінг; фармакологічна, хімічна та фізична маніпуляції. Класи лікарських засобів, що підлягають деяким обмеженням: алкоголь, маріхуана, засоби місцевої анестезії, кортикостероїди, бета-блокатори. Діуретики: препарати, механізм дії та причини заборони. ПД і токсичність.	
--	---	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	50
Самостійна робота	20
Знання термінів	30
Екзамен	-
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Модуль 1				
Навчальна (аудиторна робота)				
Змістовий модуль 1				
Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Екзамен	Разом
50	20	30	-	100

Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,5, максимально – 50 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 20 балів), оцінки за знання термінології (чи практичних навичок) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,3, відповідно максимальний бал може скласти 30 балів). Відповідно, по завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у підсумку може скласти 100 балів.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

1. Створення і демонстрація мультимедійної презентації на занятті:

60 балів – презентація з граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, без ілюстрацій, без власних пояснень, без відповідей на питання слухачів (поверхнєве володіння матеріалом).

70 балів - презентація з незначними граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, з ілюстраціями, без власних пояснень, з частковими

відповідями на питання.

80 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, без власних пояснень, з можливістю відповіді на окремі питання стосовно теми презентації.

90 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповіді на всі питання стосовно теми презентації.

100 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – вільне володіння текстом, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповіді на всі поставлені питання, знання використаної термінології.

2. Усні відповіді на питання, що винесені на заняття, у тому числі – питання для завдань для самостійної роботи, участь у обговоренні мультимедійних презентацій інших студентів:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми), лабораторне обладнання, таблиці, муляжі та інше
Література:	
1. Медико-біологічні технології підвищення працездатності спортсменів : навч.-метод. посібник / укл. Ю. Г. Циба, А. Д. Молдован, П. І. Горюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 132 с.	
2. Фармакологічний супровід у сфері фізичної культури і спорту. Скорочений конспект лекцій для студентів спеціальності 017 "Фізична культура і спорт" / уклад.: Г. Л. Юсіна. – Краматорськ : ДДМА, 2020. – 158 с.	
3. Ялович В. Функціональні фармакологічні засоби відновлення в спорті [Текст] : метод. розробка / Володимир Ялович, Антон Ялович. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 64 с.	
4. Антидопінгові правила XXXII олімпійських ігор, Токіо 2020 (станом на березень 2021 р.). https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Antidopingova_dijalnist/adp-tokio-2020.pdf .	
5. Всесвітній антидопінговий кодекс. Київ, 2015. 134 с.	
6. Антидопінгова конвенція, 1989. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_228#Text	
7. Міжнародний стандарт «Заборонений список 2021». https://nadc.org.ua/wp-content/uploads/2021/06/PL-2021-UA.pdf	
8. Задорожна О. Особливості використання засобів відновлення та стимулювання працездатності у фехтуванні / Задорожна О.Р., Хіменес Х. Р., Палатний А. Л. // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2018. – № 2(96). – С.	

35–39.

Додаткова:

1. Фізична реабілітація, спортивна медицина : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. В. Абрамов, В. В. Клапчук, О. Б. Неханевич [та ін.] ; за ред. професора В. В. Абрамова та доцента О. Л. Смирнової. – Дніпропетровськ, Журфонд, 2014. – 456 с.
2. Шаповалова В.А., Коршак В.М., Гончаренко Л.І., Халтагарова В.М., Шимеліс І. В. Спортивна медицина і фізична реабілітація - К.: Медицина, 2008. - 246 с.
3. 1.Національний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.noc-ukr.org/>
4. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.olympic.org/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра фізичної терапії, ерготерапії м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 103 тел. +38(0342) 59-61-47 https://kfr@pnu.edu.ua
Викладач	Шеремета Лідія Миколаївна, доктор медичних наук, професор
Контактна інформація викладача	+380962796742 lidia.sheremeta@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”.➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за</p>
--------------------------	--

	<p>посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)» - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач: проф. Шеремета Л.М.

